

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: علوم تجربی	نام و نام خانوادگی:	سؤالات امتحان نهایی درس: زیست شناسی (۳)
ساعت شروع: ۸ صبح	تعداد صفحه: ۳	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۶/۱۱	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
۱	درستی یا نادرستی هر یک از عبارتهای زیر را بدون ذکر دلیل مشخص کنید. الف) گریفیت عامل بیماری آنفولانزا را نوعی باکتری به نام استرپتوکوکوس نومونیا می دانست. ب) در یاخته های یوکاریوتی، رناهای ساخته شده در رونویسی برای انجام کارهای خود، دستخوش تغییراتی می شوند. ج) تنظیم بیان ژن، موجب ایجاد یاخته های متفاوتی از یاخته های بنیادی مغز استخوان می شود. د) جهش های اضافه و حذف، الزاماً به تغییر چارچوب خواندن می انجامند. ه) تخمیر لاکتیکی همواره سبب فساد مواد غذایی می شود. و) میانبرگ در بعضی گیاهان از یاخته های اسفنجی تشکیل شده است.	۱/۵
۲	در هر یک از عبارتهای زیر جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. الف) نوکلئوتیدها با نوعی پیوند اشتراکی به نام به هم متصل می شوند و رشته پلی نوکلئوتیدی را می سازند. ب) در بیماری آنزیمی که آمینو اسید فنیل آلانین را می تواند تجزیه کند، وجود ندارد. ج) اگر جهش، سبب تغییر در نوع آمینو اسید در زنجیره پلی پپتیدی شود، این نوع جهش جانشینی را جهش می نامند. د) وجود یک فام تن (کروموزوم) ۲۱ اضافی در مبتلایان به نشانگان داون، مثالی از ناهنجاری در فام تن ها است. ه) اولین مرحله تنفس یاخته ای، و به معنی تجزیه گلوکز است. و) پیرووات در راکیزه (میتوکندری) یک کربن دی اکسید از دست می دهد و به تبدیل می شود.	۱/۵
۳	در هر یک از عبارتهای زیر، جواب صحیح را از بین کلمات داخل پرانتز انتخاب کنید و در برگه پاسخ نامه بنویسید. الف) در مدل پیشنهادی واتسون و کریک، پله های این نردبان را (قند و فسفات - بازهای آلی) تشکیل می دهند. ب) در باکتری اشرشیا کلاهی، تنظیم مثبت رونویسی در مورد ژن های مؤثر در تجزیه (مالتوز - لاکتوز) انجام می شود. ج) در رابطه با رنگ نوعی ذرت، در رخ نمودهای ناخالص، هر چه تعداد دگره های بارز بیشتر باشد، مقدار رنگ قرمز (بیشتر - کمتر) است. د) گاهی جهش در یکی از توالی های تنظیمی رخ می دهد، این جهش بر (توالی - مقدار) پروتئین اثری نخواهد داشت. ه) دلفین با (شیر کوهی - کوسه) خویشاوندی نزدیک تری دارد، بنابراین در یک گروه قرار می گیرند. و) به سبزینه یا کلروفیل a در فتوسیستم ۲، (P۶۸۰ - P۷۰۰) می گویند.	۱/۵
۴	در مورد آزمایش های مزلسون و استال به پرسش های زیر پاسخ دهید. الف) برای تشخیص رشته های دِنای نوساز از رشته های قدیمی، نوکلئوتیدها را با چه ایزوتوپی نشان گذاری کردند؟ ب) با توجه به نتایج آزمایش های آن ها، کدام طرح همانند سازی دنا مورد تأیید قرار گرفت؟	۰/۵
۵	در محل هر دو راهی همانند سازی الف) چند آنزیم دنابسپاراز (DNA پلی مراز) فعالیت دارد؟ ب) آنزیم هلیکاز چه پیوندهایی را می شکند؟	۰/۵

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: علوم تجربی	نام و نام خانوادگی:	سؤالات امتحان نهایی درس: زیست شناسی (۳)
ساعت شروع: ۸ صبح	تعداد صفحه: ۳	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۶/۱۱	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
۶	در مورد پروتئین‌ها و آنزیم‌ها به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. الف) ساختار نهایی پروتئین در میوگلوبین کدام است؟ ب) زنجیره‌های سازنده هموگلوبین، در ساختار دوم به چه شکل درمی‌آیند؟ ج) افزایش غلظت پیش‌ماده در محیطی که آنزیم وجود دارد، تا چه زمانی می‌تواند باعث افزایش سرعت واکنش شود؟	۱
۷	با توجه به شکل روبرو به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) کدام مرحله از رونویسی را نشان می‌دهد؟ ب) شماره‌های (۱) و (۲) را نام‌گذاری کنید.	۰/۷۵
		
۸	در مورد جریان اطلاعات در یاخته‌ها به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. الف) چرا حضور رمز (کدون)های UAA، UGA، و UAG در رنای پیک، موجب پایان یافتن عمل ترجمه می‌شود؟ ب) در هنگام ترجمه، توالی پادرمزه (آنتی کدون) با توالی رمز مکمل خود چه پیوندی برقرار می‌کند؟ ج) اولین پیوند پپتیدی در کدام مرحله از مراحل ترجمه تشکیل می‌شود؟ د) در یوکاریوت‌ها (هسته‌ای) عوامل رونویسی به چه بخش‌هایی از دنا ممکن است متصل شوند؟	۱/۲۵
۹	در مورد صفات گروه‌های خونی ABO و Rh به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. الف) جایگاه ژنی کدام یک از صفات فوق در فام تن (کروموزوم) شماره ۹ است؟ ب) ژن نمود (ژنوتیپ) فردی با گروه خونی O منفی را بنویسید. ج) چه رابطه‌ای بین دگره (الل) A و B وجود دارد؟	۱
۱۰	زن و مردی سالم صاحب فرزندی هموفیل شده‌اند. با توجه به این که هموفیلی یک بیماری وابسته به X و نهفته است الف) جنسیت فرزند هموفیل را مشخص کنید. ب) ژن نمود (ژنوتیپ) والد ناقل را بنویسید. ج) احتمال تولد کدام یک، دختر هموفیل یا پسر سالم در این خانواده وجود ندارد؟	۱
۱۱	در مورد تغییر در اطلاعات وراثتی به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. الف) از عواملی که باعث می‌شوند جمعیت از حال تعادل خارج شود، دو مورد نام ببرید. ب) با مطالعه توزیع بیماری کم‌خونی داسی شکل در جهان، فراوانی دگره ^S Hb در چه مناطقی بسیار بیشتر از سایر مناطق است؟ ج) به ساختارهایی که نشان می‌دهند، برای پاسخ به یک نیاز، جانداران به روش‌های مختلفی سازش پیدا کرده‌اند، چه می‌گویند؟ د) انواع گونه‌زایی را نام ببرید.	۱/۵

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: زیست شناسی (۳)	نام و نام خانوادگی:	رشته: علوم تجربی	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۶/۱۱	تعداد صفحه: ۳	ساعت شروع: ۸ صبح
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹ مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
۱۲	در مورد از ماده به انرژی به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. الف) نام کامل ATP که شکل رایج و قابل استفاده انرژی در یاخته‌ها است، را بنویسید. ب) در چرخه کربس، چگونه مولکولی شش کربنی، ایجاد می‌شود؟ ج) در زنجیره انتقال الکترون، پروتون‌ها در چند محل از بخش داخلی به فضای بین دو غشا پمپ می‌شوند؟ د) در تخمیر الکلی، اتانال چگونه اتانول را ایجاد می‌کند؟ ه) سیانید چگونه باعث توقف تنفس یاخته‌ای می‌شود؟	۲
۱۳	در مورد از انرژی به ماده به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. الف) در واکنش‌های وابسته به نور، منشأ پروتون‌های موجود در فضای درون تیلاکوئید از کجاست؟ ب) در چرخه کالوین، افزودن CO ₂ به مولکول پنج کربنی توسط چه آنزیمی انجام می‌شود؟ نام کامل آن را بنویسید. ج) چه تفاوتی میان تثبیت کربن در گیاهان C ₄ و گیاهان CAM وجود دارد؟	۱/۵
۱۴	در حالتی که میزان CO ₂ برگ کم و میزان اکسیژن در آن افزایش می‌یابد (فتوسنتز در شرایط دشوار) الف) اکسیژن با چه مولکولی ترکیب می‌شود؟ ب) این فرایند که با مصرف اکسیژن، آزاد شدن CO ₂ و همراه با فتوسنتز است، چه نامیده می‌شود؟	۰/۵
۱۵	در مورد فناوری‌های نوین زیستی به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. الف) تولید موادی مانند پادزیست‌ها، آنزیم‌ها و مواد غذایی در کدام دوره زیست فناوری ممکن شد؟ ب) در مرحله تشکیل دمای نو ترکیب نقش آنزیم لیگاز چیست؟ ج) چگونه می‌توان با مهندسی پروتئین، مدت زمان فعالیت پلاسمایی و اثرات درمانی پلاسمین را بیشتر کرد؟ د) در تولید پنبه مقاوم به آفت، ژن پروتئین سمی از کدام جاندار جداسازی می‌شود؟ ه) مزیت واکنش‌های تولید شده با روش مهندسی ژنتیک نسبت به واکنش‌های تولید شده با روش‌های قبلی چیست؟	۲
۱۶	در مورد رفتارهای جانوران به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. الف) در کدام نوع یادگیری، جانور بین تجربه‌های گذشته و موقعیت جدید ارتباط برقرار می‌کند و آگاهانه برنامه‌ریزی می‌کند؟ ب) عدم انقباض بازوهای شقایق دریایی در پاسخ به حرکت مداوم آب، مثالی از کدام یادگیری است؟ ج) کدام جانور، طاووس ماده یا جیرجیرک ماده برای تولید مثل هزینه بیشتری نسبت به جفت خود می‌پردازد؟ د) غذاییابی بهینه را تعریف کنید. ه) دو مورد از فایده‌های قلمروخواهی برای جانوران را بنویسید. و) رفتار تولید صدا توسط افراد نهبان هنگام حضور شکارچی چه نوع رفتاری است؟	۲
	«موفق و سربلند باشید»	جمع نمره
		۲۰

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه		ساعت شروع: ۸ صبح		رشته: علوم تجربی		راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: زیست شناسی (۳)	
تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۶/۱۱				پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه			
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۹					
ردیف	راهنمای تصحیح						نمره
۱	الف) درست (۰/۲۵) (۲ ص)	ب) درست (۰/۲۵) (۲۵ ص)	ج) درست (۰/۲۵) (۳۳ ص)	د) نادرست (۰/۲۵) (۴۹ ص)	ه) نادرست (۰/۲۵) (۷۴ ص)		۱/۵
۲	الف) فسفودی استر (۰/۲۵) (۴ ص)	ب) فنیل کتونوری (PKU) (۰/۲۵) (۴۵ ص)	ج) دگر معنا (۰/۲۵) (۴۸ ص)	د) عددی (۰/۲۵) (۵۰ ص)	ه) قندکافت (۰/۲۵) (۶۶ ص)		۱/۵
۳	الف) بازهای آلی (۰/۲۵) (۷ ص)	ب) مالتوز (۰/۲۵) (۳۴ ص)	ج) بیشتر (۰/۲۵) (۴۴ ص)	د) توالی (۰/۲۵) (۵۱ ص)	ه) شیر کوهی (۰/۲۵) (۵۸ ص)		۱/۵
۴	الف) ایزوتوپ سنگین نیتروژن (^{15}N) (۰/۲۵) (۹ ص)	ب) همانندسازی نیمه حفاظتی (۰/۲۵) (۱۰ ص)					۰/۵
۵	الف) ۲ (۰/۲۵) (۱۱ ص)	ب) پیوند هیدروژنی (۰/۲۵) (۱۱ ص)					۰/۵
۶	الف) ساختار سوم (۰/۲۵) (۱۷ ص)	ب) مارپیچ (۰/۲۵) (۱۷ ص)	ج) افزایش غلظت پیش ماده در محیطی که آنزیم وجود دارد تا زمانی ادامه می یابد که تمامی جایگاه های فعال آنزیم ها با پیش ماده اشغال شوند. (۰/۵) (۲۰ ص)				۱
۷	الف) آغاز (۰/۲۵) (۲۴ ص)	ب) ۱- راه انداز ۲- رنابسپاراز (RNA پلی مراز) (۰/۵) (۲۴ ص)					۰/۷۵
۸	الف) چون هیچ آمینواسیدی را رمز نمی کنند (۰/۲۵) (۲۷ ص)	ب) پیوند هیدروژنی مناسب (۰/۲۵) (۲۹ ص)	ج) طولیل شدن (۰/۲۵) (۳۰ ص)	د) راه انداز و توالی افزایشنده (۰/۵) (۳۵ ص)			۱/۲۵
۹	الف) گروه خونی ABO (۰/۲۵) (۴۱ ص)	ب) OOdd (۰/۵) (۴۱ و ۴۰ ص)	ج) هم توانی (۰/۲۵) (۴۱ ص)				۱
۱۰	الف) پسر (۰/۲۵) (۴۳ ص)	ب) $X^H X^h$ (۰/۵) (۴۳ ص)	ج) دختر هموفیل (۰/۲۵) (۴۳ ص)				۱
۱۱	الف) جهش، رانش دگره ای، شارش ژن، آمیزش غیر تصادفی، انتخاب طبیعی (ذکر دو مورد) (۰/۵) (۵۴ و ۵۵ ص)	ب) در مناطقی که مالاریا شایع است (۰/۲۵) (۵۶ ص)	ج) ساختارهای آنالوگ (۰/۲۵) (۵۸ ص)	د) گونه زایی هم میهنی (۰/۲۵) و گونه زایی دگر میهنی (۰/۲۵) (۶۰ ص)			۱/۵

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: علوم تجربی	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: زیست شناسی (۳)
تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۶/۱۱		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۹	
ردیف	راهنمای تصحیح		نمره
۱۲	<p>الف) آدنوزین تری فسفات (۰/۲۵) (ص ۶۴)</p> <p>ب) در این چرخه، ضمن ترکیب استیل کوآنزیم A (۰/۲۵) با مولکولی چهار کربنی (۰/۲۵)، کوآنزیم A جدا و مولکولی شش کربنی ایجاد می شود. (۰/۲۵) (ص ۶۹)</p> <p>ج) سه محل (۰/۲۵) (ص ۷۰)</p> <p>د) اتانال با گرفتن الکترون های NADH اتانول ایجاد می کند. (۰/۲۵) (ص ۷۳)</p> <p>ه) سیانید واکنش نهایی مربوط به انتقال الکترون ها (۰/۲۵) به O_2 را مهار (۰/۲۵) و در نتیجه باعث توقف زنجیره انتقال الکترون می شود. (ص ۷۵)</p>		۲
۱۳	<p>الف) تعداد پروتون از تجزیه آب و تعدادی دیگر از طریق زنجیره انتقال الکترون که بین فتوسیستم ۲ و ۱ قرار دارد، از بستره به فضای درون تیلاکوئیدها پمپ می شود. (۰/۵) (ص ۸۳)</p> <p>ب) ریبولوزیسی فسفات کربوکسیلاز - اکسیژناز (۰/۵) (ص ۸۴ و ۸۵)</p> <p>ج) تثبیت کربن در این گیاهان، مانند گیاهان C_4 است، با این تفاوت که تثبیت کربن در آنها در یاخته های متفاوت نیست و به عبارتی تقسیم بندی مکانی نشده (۰/۲۵)، بلکه در زمان های متفاوت انجام می شود. (۰/۲۵) (ص ۸۸)</p>		۱/۵
۱۴	<p>الف) ریبولوزیسی فسفات (۰/۲۵) (ص ۸۶)</p> <p>ب) تنفس نوری (۰/۲۵) (ص ۸۶)</p>		۰/۵
۱۵	<p>الف) زیست فناوری کلاسیک (۰/۲۵) (ص ۹۲)</p> <p>ب) آنزیم لیگاز پیوند فسفودی استر (۰/۲۵) بین دو انتهای مکمل را ایجاد می کند. (۰/۲۵) (ص ۹۵)</p> <p>ج) جانشینی یک آمینواسید پلاسمین (۰/۲۵) با آمینواسید دیگری در توالی (۰/۲۵)، باعث می شود که مدت زمان فعالیت پلاسمایی و اثرات درمانی آن بیشتر شود. (ص ۹۸)</p> <p>د) باکتری های خاکزی (۰/۲۵) (ص ۱۰۱)</p> <p>ه) در واکسن های تولید شده با روش های قبلی، چنانچه در مراحل تولید واکسن خطایی رخ می داد، احتمال بروز بیماری در اثر مصرف آن وجود داشت (۰/۲۵) ولی واکسن های تولید شده با روش مهندسی ژنتیک چنین خطری ندارند. (ص ۱۰۳)</p>		۲
۱۶	<p>الف) حل مسئله (۰/۲۵) (ص ۱۱۲)</p> <p>ب) خوگیری (عادی شدن) (۰/۲۵) (ص ۱۱۰ و ۱۱۴)</p> <p>ج) ۱- طاووس ماده (۰/۲۵) (ص ۱۱۶ و ۱۱۷)</p> <p>د) موازنه بین محتوای انرژی غذا (۰/۲۵) و هزینه به دست آوردن آن (۰/۲۵) (ص ۱۱۸)</p> <p>ه) استفاده اختصاصی از منابع قلمرو می تواند غذا و انرژی دریافتی جانور را افزایش دهد، امکان جفت یابی جانور و دسترسی به پناهگاه برای در امان ماندن از شکارچی نیز افزایش می یابد. (ذکر دو مورد) (۰/۵) (ص ۱۱۹)</p> <p>و) رفتار دگرخواهی (۰/۲۵) (ص ۱۲۲)</p>		۲
	" در نهایت، نظر همکاران محترم صائب است "		۲۰